

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedijta, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 60.

V Ljubljani, v sredo 12. marca 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 11. marca.

Budgetna razprava.

(Tretji dan.)

Poslanec Plener je včeraj s številkami dokazoval, da se je denarno gospodarstvo pod sedanjo vlado na slabše obrnilo. Pa celó liberalni listi danes pripoznavajo, da je tako dokazovanje s številkami jako nevarno, ker se njim nasproti stavljajo druge enako neovrgljive številke, ki pa vse kaj drugega dokazujejo. Plener je zlasti povdarjal, da primakljej znaša čez 40 milijonov goldinarjev, in iz tega je sklepal, da so denarne razmere veliko slabše, kakor so bile. Ni pa delal razločka med izdatki, ki jih država mora in med izdatki, ki jih država more imeti. Ako bi se bili neobhodno potrebni stroški povikšali za 40 milijonov, potem bi bila opravičena trditev, da so se denarne zadeve na slabše obrnile. Toda pri letošnjem primakljeju se to ne more reči; ako se računijo samo izdatki, ki jih država neobhodno potrebuje, se primakljej skrči na pet in pol milijona goldinarjev. Stroški za železnice pa niso zavrženi in se ravnajo po sklepah; čem več železnic se sklene in hoče delati, temveč denarjev se potrebuje; ako kdo neče imeti teh stroškov, mu ni treba delati novih železnic; silno čudno pa je, da so se levičarji tako odločno potegnili za nekatere železnice, zdaj pa upijejo nad velikim primankljejem, ki se je vsled tega pokazal v državnem proračunu. Zastonj se železnice nikjer ne delajo, in ravno liberalna stranka bi nam utegnila povedati, kako drage so bile tedaj, ko je bila ona na krmilu.

Plener pa ni ravno s številkami pobijal državnega proračuna, ampak tudi s političnimi razlogi. Govoril je o razdvojitvi Česke, na katero se je začelo samo zaradi tega misliti, ker je sedanje stanje nestrpljivo. Pa tudi o izjemnih določbah moral je spregovoriti, ker so ravno dotični dokazi bav-bav, s kterimi liberalni poslanci strašijo nevedno in v

političnih zadevah nezrelo občinstvo. Svoj govor sklenil je z besedami, da vseh sedanje vlade je pomnožitev državnega dolga za 200 milijonov goldinarjev, narodni boj, ki ga je ona zbudila, pa izjemne določbe!

Grof Dzieduszicki je prav mirno in temeljito zavračal trditve nasprotnikov, kakor da bi Slovani državo spravljali v nevarnost, kakor da bi bila sedanja večina druhal kakih klatež-vitezov, ki hočejo državo izsesati in vničiti. Sedanji vladar so njegovemu (poljskemu) narodu vrnili naravne pravice, zato jim je narod hvaležen in si šteje v dolžnost, na vso moč delati za moč, velikost, obstanek in prihodnost avstrijske države.

Govorivši o govoru Plenerjevem rekel je neki list, da bode njegovim številkam nasproti g. denarni minister gotovo navedel tudi številke, iz kterih se bo pa sklepalo ravno nasprotno, kakor iz števil Plenerjevih.

To se je danes tudi zgodilo; denarni minister Dunajevski poprijel je danes prvi besedo, in je mojsterski zavračal Plenerjeve razprave, ki so se v njegovih rokah razsule, kakor stolp ali hišica, ki jih otroci za igračo delajo iz ploščikov. Glavnejši reči iz izvrstnega, jako dolzega govora, — ki je bil sprejet z živahno pohvalo, navedel bodem jutri, ko bom govor v celoti imel pred seboj.

Za ministrom govoril je danes Tonner, za njim pa prideta na vrsto še Rus in Gregr, za kterima se bo splošna obravnava sklenila. Glavna govornika prideta na vrsto jutri; za njima bo govoril glavni poročevalec grof Clam-Martinic in potem bo glasovanje. Današnja in jutranja seja boste toraj dolgo trpele, in vendar so za zvečer že napovedane seje raznoterih odsekov.

Še nekaj o Dunajskem mestnem gospodarstvu.

Z Dunaja, 11. marca.

Župan Uhl v nekem razglasu 6. t. m. vnovič priporoča prebivalcem, naj zmerno rabijo vodo, ker

so dotoki velikanskega vodovoda zopet jako pišli in nezadostni. Za ta vodovod so Dunajčani izdali 24 milijonov goldinarjev, profesor in državni pa mestni poslanec Suess je vanj potopil vso svojo modrost, — zdaj se pa prepričuje, da je velik del silnih stroškov zavržen, ker vodovod ne zadostuje za vse potrebe velikanskega mesta. Da bi bili Dunajski mestni očetje reč prej nekoliko natančneje premislili, bi bili za manj kakor polovico stroškov napravili priličnejši in krajši vodovod, ki bi jim dajal zadosti vode, drugo polovico pa bi bili lahko obrnili za druge potrebe, da bi jim sedaj ne bilo treba pri državi moledovati podpore. Toda mislili so, da so denarni in vođeni viri za Dunajsko mesto nevsahljivi, in so razpisali mestne dohodke na vse strani, so podirali in na novo zidali cele dele starega mesta in naposled 14 milijonov goldinarjev zazidali za rotovž, samo da so se znebili denarja. Pravijo sicer, da novi rotovž, dasiravno je jako velik in silno drag, ne bode zadostoval in da bodo morali nekatere urade dejati v sosedne hiše, toda kaj če to, rotovž ima jako krasne mostove, lepe veže, ki prazne stojé, in mestni očetje so si v njem postavili večni spominek, ker so ga okinčali s svojimi kipi in podobami, se vé da, ne na svoje, ampak na stroške mestnih davkoplačevalcev. Ali ni toraj silna predrznost, da ti ljudje sedaj na vse grlo vpijejo: Država naj pomaga!? Že v zadnjem svojem spisu sem omenjal, da država ne sme in ne more vztretati zapravljevemu mestnemu odboru Dunajskemu, ker bi morala sicer še veliko bolj podpirati druge občine, ki so, ne po svojem zadolženju kakor Dunajska, ampak morebiti po drugih nezadolženih nesrečah zabredle v hude stiske in denarne zapreke. Skoraj vsaka občina ima dandanes toliko bremen, da jih ne more več zmagovati, in vsaka bi se smela z enako, ali prav za prav še veliko večjo pravico kakor Dunajska obračati do države ter prositi: Država, pomagaj nam ti!

Enako sodi vse nepristransko časnikarstvo. „Pol. Fragmente“ pišejo: „Ako so si Dunajski mestni očetje v tem dopadali, da so svoje podobe v večni spomin obesili po stenah novega rotovža, in da so

LISTEK.

Valerija.

Povest iz četrtega stoletja.

(Zapisal Ljubljanski.)

(Konec.)

IV.

V pregnanstvu.

Betlehem! O lepo, o sveto ime! — Komu kristjanov pač ni znano! Saj je Betlehem nedvomljivo najimenitnejši in najslajši kraj na celem svetu, ker se je v njem rodil Zveličar sveta. Znamenit je Betlehem katoliškemu kristjanu tudi, ker je v njem umrla Rahela; v njem Ruta klasje poberala; v njem Samuel pastirčka Davida pomazilil v kralja. Cesarica Helena in cesar Konstantin sta tukaj sezidala velikansko cerkev, ktero betlehemske romarji še zdaj občudujejo. Tukaj sta sv. Hieronim in sv. Pavla Rimljanka preživela svoje dni v najglobokejšem premišljevanju svetih skrivnost. — Prav malo, le nekoliko površno oglejmo si ta nam sveti betlehemske kraj; kolikor namreč mi k povesti potrebujemo.

Mestice Betlehem stoji na gričku; in precej nizko se mora stopati, da se v kaki pol uri pride na „pastirsko polje“, t. j., na tisto polje, na katerem se je angelj v oni sveti noči prikazal pastircem ter njim oznanil veselo novico in preveliko srečo o rojstvu Odrešenikovem; to polje je lepa planjava; in vrt, na katerem se je angelj prikazal, je zdaj ograjen. V Betlehemu je videti tudi še zdaj štalica, v kateri je Marija Božje dete položila v jaslica. Te jaslice so dolbina v živi skali; prave jaslice pa, ali to, kar je bilo takrat, pri rojstvu Odrešenikovem, lesenega, so bile l. 642 prenesene v Rim in stojé zdaj v cerkvi Marije Snežnice.

Tukaj v Betlehemu, tukaj na „pastirskem polju“ ima Valerija malo hišice v stanovanje. Tukaj torej živi; in kako? Imela je služabnico, edino deklo, ktero jej je odljudni cesar Maksimin v postrežbo še dovolil; ž njo se je Valerija prav sesterčno in pristrčno radovala v prostih urah, da si je nekoliko razvedrila svoj obteženi duh. Je mar tudi tukaj trpela na duhu, kakor v svoji prejšnji palači, da se jej je ta utrudil? O kaj še! Ne tako! Tukaj v Betlehemu si ni nikdar vtudila svojega duha z notranjimi britkostmi in duševnim trpljenjem, pač pa z velikim notranjim

veseljem; tukaj se Valerijin duh nikdar ni vtudil zaradi skrbi, zaradi pregnanstva, zaradi samote in zapuščenosti itd.; ampak njeni duh je bil mnogokrat vtujen po preobilni sveti sladkosti, kakoršno je njeno srce vživalo tukaj in jo zajemalo iz svetih jaslic. In kaj bi tudi ne bila vživala sladkosti in sladnosti na duhu! Saj je živela v pregnanstvu v takem kraju, da bi jej odljudni cesar ne bi bil zamogel bolj zaželjenega odločiti! „Pastirsko polje“ je gledala s svojimi očmi iz svoje hišice; lesene jaslice so takrat stale še v skalni duplini; po tih svetinjah se je dan za dnevom sprehajalo in — radovalo njeno srce. Tukaj pač ni zamoglo žalovati njeno krščansko katoliško srce, kjer je angelj zaklical betlehemske pastircem: „Oznamim vam veliko veselje!“

V tem svojem življenju tukaj v pregnanstvu je eno pot le poznala za svojo ljubo pot; in ta pot je bila pot od svoje hišice čez „pastirsko polje“ do „jaslic“ in nazaj. Na „pastirskem polju“ je pričevala svoja premišljevanja, — svoje solze svetega veselja, in po njih kakor po novi skrivni moči pokrepčana se je v njih in ž njimi dalje radovala pri „jaslicah“. Dan za dnevom je bilo tako njeno opravilo in dan za dnevom jej postaja kraj pregnanstva

po vseh kotih in koticah prekrasnega poslopja postavili svoje kipe kot novodobne Herme, naj vendar skrbé tudi za to, da v red spravijo mestne denarne zadeve. Dunajska občina je tudi v denarnem oziru samostojna, država ji ni zaukazala tolikih stroškov, in zato ji tudi država ne more pomagati, da bi poplačala stare in nove dolgove, ali da bi plačevala od njih navadne obresti. Ali naj morebiti z davki že tako preobloženi kmet in obrtnik žrtvuje zadnji groš samo zato, da bodo na Dunaji zidali krasne palače? So mar navadni cesarski davki za kmeta še premajhni, in najmanjša mesta in vasi po deželi poleg svojih stroškov skrbé še za potrebe Dunajskega mesta? To se ne bo, se ne more in se ne sme zgoditi, temu se ne bo vdala ne sedanja vlada, ne sedanja večina državnega zbora. To čutijo tudi občinski krogi, zato se nečejo precej obrniti do vlade in do državnega zbora, ampak najprej do vladarja, ki naj v svoji veliki dobroti pomaga odpraviti denarno zadrego in en del državnih dohodkov odkaže Dunajskemu mestu. . . . Tako bi radi na svojo stran dobili krono, da bi potem laglje pritiskali na vlado in na državni zbor. Toda mestni modrijani se jako motijo. Država ima nujnejše potrebe, kakor skrbeti za denarne zadeve Dunajske, ki so samo vsled silne upravljivosti v tako žalostnem stanu. Brez privolitve državnega zbora nihče nima zapovedovati z državnimi dohodki, med poslanci pa jih je komaj peščica, ki bi hoteli pri sedanjih razmerah k državnemu primanjkljaju prevzeti še dolgeve Dunajskega mesta. Noben poslanec bi tega ne mogel opravičiti pred svojimi volilci. Da liberalno Dunajsko časnikarstvo vladi in državnemu zboru toplo priporoča namen mestnega odbora, ume se pa samo ob sebi. Saj je prej ravno tisto časnikarstvo mestnemu odboru živo priporočalo vse te nepotrebne in brezkoristne stroške, ker se je bilo pri vsaki denarni kupčiji tudi njegovih žepov mnogo prijeló.

Šolske razmere na pruskem Poljskem.

Sree nas boli Slovence, ko se oziramo po svetu in vidimo toliko srečnih narodov, ktere je mila sreča obsevala brez večega prenehljeja od njihovega rojstva do današnjih dni. Težko je namreč gledati v blagostanji živečega sosedu in se ne spominjati lastne revščine. Sree nas boli pri tem pogledu in nehoté se vprašamo po vzroku, zakaj je tako, zakaj gospodari med nami nadloga in beda, kdo je dal kdaj in komu oblast jemati nam domačo besedo. S tem premišljevanjem postane domoljubno sree še bolj otožno in si misli, da ga ni ljudstva pod milim solncem, čegar osoda bi bila tako žalostna, kakor marsikterega slovanskega naroda, ki nosi že več, nego tisuč let trde okove, kterih se še v stoletji svobode (?) in prostosti ne more otresti. Slovan je trpel in še trpi.

Pač srečne se moramo imenovati, ako primerjamo naše slovenske razmere z onimi naših bratov — pruskih Poljakov. Pri nas se je vsaj jelo že daniti, vse kaže, da ni več daleč ona dōba, ko bomo smeli reči: Slovenec je prost, on več ne trpi, prišel je „vstajenja dan“!

slajša domačija, slajša očetnjava; dan za dnevom si na tej novi očetnjavi trga lepših duhovnih rožic za svoje spokorno sree; in le v prostih urah torej si dovoli nekoliko oddiha svojemu delavnemu srečju in se oni prosti čas ljubeznjivo razgovarja s svojo, zvesto jej vdano dekle.

Nekako vžaljeno gleda mnogokrat dekla svojo vzvišeno ali blago gospo, cesarico-spokornico Valerijo v njenih svetih solzah in jo nekako boječe spominja, da bi preobilne in presilne solze utegnile škodovati njenemu zdravju; toda gospa-spokornica ljubeznjivo zavrača napačno misel svoje dekle, ki sladkosti svetih, spokornih solz ne pozna in pravi pogostokrat, da „solze, ktere rosijo iz njenih oči po njenem lieu, so solze njej najslajše, najljubše; — so solze, ki jej sree hladijo in razveseljujejo; — so solze, v kterih je našla toliko zaželjeni in potrebni, po izdajalstvu zgubljeni mir srea; — so solze, po kterih upa priti domu, v nebeško očetnjavo“.

Čas, v prosto razveseljevanje odločen, odhaja in ž njim tudi Valerija. In kam? Kam drugam, ko k jaslicam!

„O svete, o drage mi jaslica!“ — moli, ko ondi stoje ali klečé premišljuje svete skrivnosti, ki

A pri Poljaki je še temna noč; ni ga žarka verske in narodnostne prostosti, ki bi naznanjal bližajoče se jutro zaželjene rešitve. Povsod zatiranje na zatiranje.

Ako dalje pomislimo, da se nam Slovencem ni nikdar jemala vera očetov, pri Poljaki se pa katoliško prepričanje ravno tako preganja, kakor narodnost, če še ne bolj, moramo zopet priznati, da Slovencem se godi slaba, a Poljakom še slabše. In ako uvažamo besede Dantejeve, da „najhujša vseh je bolečin v nesreči srečnih dni spomin!“ spoznamo vso nesrečo nesrečnega naroda. Nekdaj popolna prostost, blišč lastnega kraljestva, zdaj pa zatiranje in razkosanost! Da, kolikor toliko prenesljivo smemo imenovati našo osodo, ako pogledujemo črne poteze v zgodovinski knjigi pruskih Poljakov, ktere je v teku komaj sto let načrtala neizprosna, kruta sila pruskih zatiralcev. Komaj je preteklo sto let, odkar so prvokrat razdelili mogočni sosedje nekdanj slavno poljsko kraljestvo, in že je nemščina poljščino tako izpodrinila, da so kraji, ki so bili pred sto leti cele ure oddaljeni od narodnostne meje, zdaj popolnoma nemški.

Germanizacija se vedno bolj širi, ne morejo je ustaviti vsi naporí vnetih in požrtvovalnih rodoljubov. Za časa slaboznanega „kulturkampfa“ so se res pruski Poljaki tako zdramili iz duševnega spanja, da so ustanovili šest večih in več manjših časopisov, ali kaj izda to nasproti silnim pripomočkom, ktere imajo na razpolaganje zatiralci! Kaj izda vse pisarenje, če se pa vlada ni ne ozira na zahteve poljskih podložnikov in s svojimi organi poljski deci že v najnežnejših letih vtepa v glavo edino zveličavno nemščino. Od prvega razreda ljudske šole do univerze ne sliši v šoli poljski dijak drugače maternega jezika, kakor če se pogramanski profesor ž njim norčuje.

Ker se pa vse predava v nemščini, ktere pa poljski otroci in dijaki ne znajo in se je morajo sproti učiti, je naravno, da omagajo in zaostanejo. Zato je pa med pruskimi Poljaki veliko pomanjkanje domačih učiteljev, uradnikov, posebno pa duhovnikov, kar ima pa še drug vzrok, namreč „kulturkampf“.

S silo se prerije poljski dijak do tretje ali četrte šole, tu pa omaga, ker ne zna dosti nemškega jezika. V zgornji Šleziji zatira se poljski jezik tako, da ne znajo otroci, ki so zvršili četrti razred, ne pisati, ne brati v maternem jeziku. Ker pa tudi oni košček nemščine, ki so si ga prisvojili v šoli, kmalo pozabijo, ne znajo čez nekoliko let nič, ne brati in ne pisati, ne nemščine in ne poljščine. To je sad prisiljenega ponemčevanja, to je sad pedagogike, ktero zastopajo „kulturni“ Prusi!

Do zdaj vlada še ni hotela spregledati slabih nasledkov, ki jih rodi tak poduk, in ker ji je le za ponemčevanje, podpirala je ponemčevalne šole. Dobro namreč vé, da so popolnoma nemške šole med Poljaki najboljše sredstvo za neopravičeno razširjevanje nemškega življa. To vedó predobro tudi Poljaki in protestujejo pri vsaki priložnosti zoper to nesmiselno ravnanje. Leto za letom povdarjajo njihovi poslanci, kaka krivica se godi njihovemu narodu, leto za letom dokazujejo, da imajo ponemčevalne šole političen namen in da je to počenjanje največja pedagoška napaka; ali kaj so pomagali vsi

jih zajema iz njih, — „o zares predrage ste meni vé! — Vé mi tako jasno, da! popolno odkriváte skrivnost, ktero izvedeti in ktero spoznati moje srce najsrčniše želi! In kaj želi? Naj vam potožim svojo boleost. Ah! Ah! Izdajica sem bila; in sicer izdajica Njemu, ki je ležal kot Dete Božje v vas! Zdaj sicer obžalujem in objokujem svojo pregreho; ali v sredi solzá le ne vem, si li bodem prislužila pri Vsesvetemu sladkega odpusčenja, ali ne? In ta, ta skrb me boli, boli močno. Toda! — ko vglebam vas in gledam v vas, verjemite, svete mi jaslica! — takrat vselej od mene žalost beži, otožnost se razvedruje, veselje prihaja v moje ubogo srce. Vem namreč, da je Bog, nebeški Oče, z glasom iz nebes sam naznanil, da ljubi Njega, ktere ga ste vé nosile, ko je dvakrat, in sicer pri krstu v Jordanu in pri spreobrazenji na gori Tabor iz nebes prišel Očetovi glas: „Ta je moj ljubeznjivi Sin!“ — In ko Vas pogledam in Vas ogledujem, spoznam, koliko ljubeznjiv da mu je bil! In koliko? Toliko, da je tega svojega ljubeznjivega storil kakor ptujca med svojimi brati, obdal ga z uboštvom in položil ga v jaslica, ne pa v kraljevo palačo. V uboštvu živim zdaj tudi jaz; in to uboštvó bi utegnilo potreti moje ubogo

izvrstni govori, govorjeni poslednja leta v pruski zbornici, kaj vse prošnje, ktere je poslal poljski narod s tisočnimi imeni podpisane vladi? Toliko kot nič. —

S puhljimi razlogi je zavrnil naučni minister prošnje, ktere so še njegovi katoliški rojaki spoznali za opravičene (čast njihovi pravicoljubnosti!) in — dalje ponemčeval poljsko deco. Tudi letos so se oglasili pri budgetni debati neustrašljivi borilci za poljsko narodnost in so bičali brezobzirnost naučnega ministra. Dosegli so mimo družih let toliko, da si ni upal nihče zagovarjati vlade, še naučni minister ne. Poljski listi pričakujejo radi tega, da se bo na zadnje tudi v merodajnih krogih uvidelo, da ni sila nikjer dobra, posebno pa ne pri nepostavnem zatiranju poljske narodnosti. Bog daj, da bi se njihove želje vresničile!

Drugo rano so vsekali nemški državniški poljskemu narodu z zatiranjem katoliške vere. Ko so leta 1871 prinesli zmagepolni Prusi francoske milijarde domu, dobili so tako veselje do boja, da so, ker niso imeli pred seboj družega nasprotnika, začeli preganjati svoje lastne mirne sodržavljané. „Katoliška vera je naš največi nasprotnik“ razlegalo se je od ravnokar narejene nemško-francoske meje noter do Königsberga. Železni kanceler ni prizanesel lastnim sorojakom, koliko manj pa še le Poljakom! K zatiranju njihove narodnosti pridružil je še zatiranje njihove vere. Nadškof poznanski moral je v ječo, duhovniki so bili pregnani in krščanski nauk izključen iz vseh šol.

Enajst let je že preteklo, odkar je katoliški duhovnik zadnjokrat razlagal krščanski nauk v šoli. Kaki so dijaki, ki niso na celi gimnaziji slišali krščanskega nauka, misli si lahko vsak. Pri nas se podučuje veroznanstvo dvakrat na teden, in vendar ima večina izstopivših osmošolcev le malo ali pa še nič verskega prepričanja.

„Torej kako je še le na Pruskem, kjer se po šolah govori o vseh rečeh, le o veri nič! Tudi ta zadeva je bila letos v pruski zbornici. Kazali so Poljaki in nemški katoliki na to, da vlada podpira socializem, ker zatira katoliško vero, ki je najmočnejši jez vsaki nepostavnosti in zaščitnica vsake pravice. Kaka nedoslednost, da se na eni stranki kujejo postave zoper socializem, na drugi se mu pa pot pripravlja! Pri tej svoji trditvi se pa niso opirali samo na lepo sestavljene govore, podprli so jo s statističnimi podatki, ki so za vsacega najboljši in najtrdnější dokaz. Se ve, vlada bi vso krivdo najrajše na koga družega zvalila in si je za to zbrala kardinala Ledochovskega, ki je zapovedal vsem katehetom na poljskih šolah, da morajo krščanski nauk toliko časa razlagati v poljskem jeziku, dokler se dijaki ne privadijo popolnoma nemščine. To se zdi nam in vsem poštenim ljudem zamo po sebi razumljivo in opravičeno, a pruska vlada je bila takrat družega mnenja. Na ta odlok poznanskega nadškofa odgovorila je z drugim odlokom, s kterim je prepovedala vsako razlaganje krščanskega nauka v šolah. Zdaj pa že vidi sad nepremišljenega koraka, ki ga je pred 11 leti storila; ker ji pa nikake časti ne dela, hoče vse kardinalu Ledochovskemu podtakniti. A dobro so odgovorili poljski poslanci naučnemu ministru. Ne kardinal, le tadanja za kulturkampf vneta vlada je povzročila žalostne razmere, ktere presedajo Poljakom,

sree. — Ve jaslica! Ve mi pa razodevate skrivnostno veselje, da jaz, akoravno uboga, sem ravno zavoljo uboštvá, ktere ga sem zavoljo Boga sprejela, ljuba svojemu stvarniku. Da! Da! ljubljena in ne zaničevana! Kajti dobro vem in trdno verujem besedi božji, da nad menoj, ubogo stvarjo stvarnikovo, On ne bo nikdar zaničeval in tudi nikakor ne more zaničevati to, kar je ljubil nad svojim nebeškim sinom! — O drage mi torej jaslica! Ko bi pač vé zamogle spoznati in umeti, kako hvaležna sem vam jaz za toliko sladek, toliko oveseliven nauk, ki mi ga vé, akoravno lesene le, vsaki dan tako glasno govorite na moje srce! — Upanje svetega odpusčenja sveti mi iz vas!“

Odmoli, vstane in odide. Kam neki? — Tje na „pastirsko polje“, po navadi; tje proti domu.

Vsa umirjena stopa Valerija od „jaslic“ po „pastirskem polju“; toda svitlo solnce nam pogosto temni oblaki kaj radi zakrivajo. Tudi umirjeni Valeriji silijo kot nevarne skušnjave vsi raznovrstni križi pred njene oči. In ti križi, oh! kolika nevarnost so Valeriji! Oni bi njo utegnili pripeljati k posvetnemu žalovanju, k nezadovoljnosti, k obupnosti! In Valerija? — V teh svojih križih spomni se zopet glasu

in zdaj tudi vladi. Ko je kardinal zapovedal, naj se krščanski nauk v nižjih razredih podučuje v poljskem jeziku, ne pa v nemškem, kterega dijaki še ne razumejo, storil je le svojo dolžnost. Tako bi moral delati vsak vesten pastir, naj bi bil tudi nemškega rodu. Katoliški nemški poslanci so z glasnim ploskanjem in dobro-klici zagovarjali te besede. Kaj je pa rekel na to vladni zastopnik? — Molčal je.

Vse vladno vedenje kaže, da se je Bismark s kurturkampom in zatiranjem Poljakov prav močno opekel. Oni, ki so pred 12 leti klicali svoje rojake v boj zoper Rim in Poljake, se zdaj sramujejo svojega dejanja. Ali bodo pa napako hoteli tudi popraviti? Politiki to sicer zatrjujejo, a popolnoma nas bo v tem prepričala bližnja prihodnost.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. marca.

Notranje dežele.

Našim čitateljem je še znano, s kakim vriščem se je *zdržena levica* dvignila proti izrečeni prošnji slovenskih poslancev Gödel-Lannoya, Vošnjaka in Raiča gledé naprave namestnega oddelka za slovenski Štajar v Celji ali pa v Mariboru. Sedaj je pa v državnem zboru mladi Plener sam predlagal, naj se od Čehov južni okraj, po katerih Nemci prebivajo, odcepijo in k gorenji Avstriji priklopijo. Plener hoče na vsak način česko kraljevino razkosati in ni mu zadosti, da bi se dežela le med saboj na dva dela razdjala, temveč on hoče českemu dvorepitemu levu, kterega sovraži, da ga videti ne more, tudi s tem še nekoliko dlake izpuliti, da bi mu rad nekoliko južnih krajev odkretnil in jih čisto tuji provinciji vtelesil. Toliko doslednosti bi pa g. Plener vendar-le moral imeti, kar on nam naravnost odreka, naj nikari ravno tistega, le da na drugem kraju, za-se ne zahteva. Ako se bo delila česka kraljevina, združiti se morajo tudi jugoslovanske pokrajine v eno celoto. Ako celó česko zgodovinsko pravo ne zadostuje levičarjem, da ne bi razkroja zahtevali, na kaj se pa hočejo upirati, ako bomo Slovenci združenje naših pokrajin zahtevali? Kakor Plenerjevo sovraštvo do Čehov osobno, in do Slovanov sploh gotovo ni manjši kakor naša ljubezen do njih, tako se bode moralo na poslednjo ozir jemati, ako se bode s prvim računalo. Sicer se nam pa ravno ni bati, da bi Plener ž njim Slovane pogoltnil.

Kako se bode pokrtil *primankljej za leto 1884*? Ves primankljej, ki nekako 40 milijonov iznaša, in h kteremu se pa tudi vse one svote vtevajo, ktere je vlada izdala zaradi produktivnih namenov, kakor so: vravnvanje rek, zgradba železnic, zidanje cest itd. in ako se te svote odštejejo, pravega deficita, kakor smo že poročali, ne ostane več, kakor polsesti milijon. Skupni deficit 40 milijonov pokrtil bode denarni minister Dunajevski na ta način, da se mu bo dala pravica za izdavanje obligacij v znesku 30 milijonov na podlagi postave od 11. aprila 1881. Te obligacije bodo po pet od sto nosile in vedno obligacije ostale, t. j. izposojena svota zapisala se bo med davka prost državni dolg, ki se nikdar ne povrne. Dokler se obligacije v denar ne spravijo, se bodo pa potrebne svote na posodo vzele, ter zopet še letos povrnilo. Dalje se bo dala finančnemu ministru pravica za razprodajo delnic cesar Frane-Josipove železnice, katerih je državna osrednja blagajnica 17.225 za 3.445.000 gold. v nominalnem znesku kupila. Kar se bo za nje dobilo, in kar ima država še tu pa tam tirjati, se bo vse za pokritje deficita obrnilo. Kolikor ga potem še nepokritega

ostane, se bo zanj potrebna svota iz gotovine vzela, ki se po državnih blagajnicah nahaja. Iz tega je toraj razvidno, da se letos ne bo nikak dolg delal, ki bi se morale obresti zanj v inostranstvo plačevati, kar je bilo prejšnjim avstrijskim kabinetom jako priljubljeno. Ako se bodo izdale obligacije, se bodo vplačevale z domačim denarjem, ki bo dotične obresti po pet od sto v državi med domačimi ljudmi puščal in tako je prav in pametno.

Levičarji so sklenili, kakor so se v imenu opozicije izrazili, da se bodo do najskrajnih moči z autonomisti bojevali. Na vsak način hočejo *Taaffejev kabinet spodbiti*, in ker mu drugače ne morejo do živega, jeli so mu kazati strah velikanskega deficita, ki tudi pod njegovo (Taaffejevo vlado) ni še konca vzel in tega je vsega Taaffejeva vlada kriva. Proč toraj s tako vlado! — Naj bi se vendar zlobna opozicija nekoliko nazaj ozrla v preteklost! Koliko kabinetov je že nastopilo in zopet odšlo, deficit je pa le ostal; in kolikor jih je bilo do sedaj razun Taaffejevega, si še nobeden ni toliko prizadeval, kako bi narodno bēdo polajšal, kakor ravno ta. Kaj koristi narodom, ako se kabineti dan na dan menjajo, če pa vsaka vlada le na to gleda, kako bi svojim nazorom vstrezala, za vse drugo se pa ne zmeni mnogo več, kolikor se ravno mora.

Čuditi se mora vsak, kdor je bral poročila o prvi *bugetni (proračunski) debati* in zapazil, koliko govornikov se je ravno na levici proti privoljenji budgeta, toraj za prekuc Taaffejeve vlade oglasilo. Če pa stvar pri luči pogledamo, se nam takoj pokaže, da vse skup ni nič drugega, nego gola komedija, ki so jo levičarji provzročili, da z njo svoje volilce slepe, češ, koliko je nas hrabrih, ki si bomo vse prizadeli, da Taaffeju stol spodnesemo. Tega pa ti vrli „Filistejci“ niso pomislili, da bo prišel od desne strani močan Samson, ki bo sē svojim predlogom na „konec debate“ vse stebre ob enem zmajal, in grad, ki ga je levica z domišljeno tvarino v oblake postavila, zginil bo, kakor dozdevna svitloba na močvirju. — Kolikor se je na levici govornikov na parlamentaren boj oglasilo, bi morala seja do Velikega Šmarna trajati, ako bi hotela desnica vsakemu odgovarjati. Neodpustljivega greha bi se pa ona vdeležila, ako bi res dragi čas na tak način zapravljati hotela, ko med tem toliko nujnih načrtov še rešenja čaka, po katerih se posebno delalci in davkoplačevalci s solznimi očmi ozirajo in krvavo-žuljave roke po njih stegujejo. Prepiralo se je že o jezikovni debati in o vpeljavi izjemnega stana več, kakor dosti, in v resnici neodpustljivo bi bilo se še sedaj v škodljive prepire podajati, posebno v okoliščinah, kakor so sedaj, ko levičarjem ni za stvar, ampak za škandal. Dokaz temu, da dosedaj tudi še ne eden teh gospodov ni navedel vzroka, kako bi bilo mogoče deficit odpraviti, narodno gospodarstvo zboljšati in sploh slabo stanje vsaj nekoliko popraviti.

Po dolenji in gorenji Avstriji bodo *nove volitve* za deželna zbora letos meseca julija, ako je dotična novica v „Linzer Volksblattu“ resnična.

Na Hrvaškem se bodo „divjaki“ in pa „srbski klub“ združili v jedno stranko. K tej stranki pristopili bodo tudi nekteri iz narodne stranke, kterim je nada pošla, da bi pri bodočih volitvah narodna stranka kaj prida opravila.

Ogerska vlada ali Koloman Tiszin kabinet nikakor ni tako brez skrbi v ožigled novih volitev za državni zbor, kakor to njegovi listi trdijo. Taka trditev ni drugega kakor bahanje, v resnici si je pa vlada popolnoma svesta, da bo imela jako težaven položaj ob bodočih volitvah in da je vspeh taistih za njo še jako problematičen. Število nasprotnikov se ji od dne do dne narašča, sama je pa mnogo zgubila vsled nevtralnosti, ktera se je ogerskega škofijstva polastila in se sme skoraj izvestno trditi, da jo letos ne bo noben škof podpiral, kar so pri drugih volitvah več ali manj vendar-le storili. S tem

mogoče, da bi Bog človeka, svoje stvari takrat in v takem stanu ne ljubil, v kakoršnem je ljubil svojega Sina. In — zopet ter zopet le sladkost je oni rešilni angelj prilival v križano Valerijino srce.

Končala je Valerija svoje premišljevanje in tudi pot njena je končana; na pragu domače hišice je zopet. Prihaja pa tudi konec svetemu premišljevanju, kajti večerni mrak že hiti na svoje nočno delo in vabi k počitku. Ubogljivo pozdravlja Valerija prišlega nebesnega gosta in poslovi se v pobožni večerni molitvi od njega ter se mirno vleže k počitku, ki naj bi njene ude dobro okrepčal za novo, zopetno delo prihodnjega dne.

Tako torej je bilo življenje Valerijino v Betlehmskem pregnanstvu, v kterem je, kakor je sama pravila, zadobila z grehom zgubljeni mir srea. In koliko časa? Koliko dni? Koliko let je živila Valerija tukaj na „pastirskem polji“? — To le Bog vsevedni, vsemogočni zna; le toliko zamoremo reči, da toliko časa je Valerija iskala si miru in večnega plačila tukaj na „pastirskem polji“, dokler je to dopadlo nebeškemu Pastirju ter jo je zaklical — v večni mir.

pa nikakor ne mislimo, da bi se ji škofje naravnost protistavili, ne, tega ne, temveč le tako od strani bodo bolj gledali. Nižji ogerski klerus bo pa to priliko za-se porabil in po svojih obilnih listih po kalvinskem Tiszi udrihnul, kar bo le pero dajalo. Poleg duhovništva bo imela pa vlada tudi še z antisemitami opraviti, kteri so tudi svojo agitacijo jako neumorno pričeli in so že po mnogih okrajih svoje kandidate razglasili.

Vnanje države.

Lahi so si v laseh. Premotrovajoč nemški prestolni govor, pravi „Diritto“, da smé Laška z njim in s sedanjim stanjem politike zadovoljna biti. „Riforma“ je pa čisto nasprotnih misli in pravi, da nemški prestolni govor pač povdarja solidarnost Avstrije, Nemčije in Rusije, ki so se v eno mogočno telo združile in se na vsak način za jako zdatnega poroka svetovnega miru smatrati smejo, toda žal, pravi „Riforma“, da je Italija pri tej jako pomisljivi zvezi za „peto kolo“. Veseli nas, da Lahi sami spregledujejo, da prijateljstva, to je, pravega prijateljstva med nami in njimi ni mogoče, dokler bodo oni redili na svojih prsih gadje gnjezdo „irredento“, ki svojo požrešno golt po naših slovenskih krajih zmiraj steguje, da bi jih požrla. Odpravite poprej „irredento“, opustite bedasto misel, kako bi se dalo Trst, Gorico, Istro in Dalmacijo k že rešeni in zedinjeni Italiji pridobiti, odpovejte se svojem srčenemu nagnjenju, ki ga imate posebno do bomb in petard razvitega, s kterimi zalezujete vse, kar diši po Avstriji; zatrite svoje nesramne demonstracije v proslavljenja hudodeleca, vojaškega beguna in izdajice Oberdanka, s kterimi ob vsaki priložnosti Avstriji z največjim cinizmom v obraz bijete: in Avstrija vam bode najboljša prijateljica, kakoršne si sploh dobiti zamorete. Dokler pa ostanejo razmere, kakor so sedaj, na pravo prijateljstvo med obema državama tostran in unkraj Adrije ne moremo misliti, še manj pa nanje verjeti, in abotna je ideja, da prijateljstvo že obstoji, ako ga dva ministra skleneta ali pa morda dva državna diplomata. Tudi v politiki ima pravo prijateljstvo le ondi veljavo, kjer ga narod sam občuti. In na tem položaji smo danes z Avstrijo vred osobito Slovenci.

Obnovljena *trgovinska pogodba* med Avstrijo in Francosko je tudi v francoskem senatu obilno prahu napravila. Spodtikali so se posebno ob član 4. dotične pogodbe, kteri Avstriji dovoljuje meso in živino na Francosko uvaževati. Kakor povsod, tako ste se tudi tukaj dve stranki pokazali. Vladna je pogodbo in član 4. krepko branila in zagovarjala, druga nasprotna je pa vse svoje sile na to obračala, da bi bila najprej član 4. in za tem pa vso trgovinsko pogodbo spodbila, češ, Francoska ima zadosti trgovinskih pogodb in ne potrebuje nobenih več. Vse prav, vsak sam najbolje vé, kje ga čevlji žuli. Kljub temu si pa vendar usojamo čisto naravno vprašanje, kaj bi pa Francoska država začela, če bi jo ravno Avstrija z mesom ne zakladala. Le pomisliti je treba, koliko drobnice da samo Pariz leto in dan porabi, in vsa pride večinoma iz ogerskih pustinj. Le prepovejte uvaževanje mesa iz Avstrije v Pariz in videli bote kmalo, kaj bo nasledek te prepovedi. Ubožnemu in srednjemu stanu v Parizu je meso iz Avstrije pripeljanih ovac ravno tako nenadomestljivo vsled svoje nizke cene, kakor kranjskemu kmetu ajdov kruh, ki ga doma pridela. Govedina ima v Parizu že tako ceno, da revež že več misli na njo ne sme, ter so začeli z mesom ovac in kostrunov poskušati, pri kterem primerno jako cenim pri vsem tem pa jako redilnem živēzu se francoski delavec in mestjan prav dobro in zadovoljno počutita. Pariz od javnega upora že tako ni več daleč, kajti kar delavci sami niso hoteli napraviti gledé kalenja javnega miru in reda, dovršili bodo anarhisti, ki so se v najnovejšem času ondi zopet oglasili. Prepoved uvaževanja cenega mesa iz Avstrije in drugih dežel dala jim bo morda povod k prekuciji.

Francozi so si že proračun za leto 1885 načrtali. V rednem proračunu nastavili so dohodke na 3048.729.927 frankov, stroške pa na 3048.544.744 frankov in jim bo toraj leta 1885 185.183 frankov ostajalo. V primeri z letošnjim budžetom so se dohodki za 22.196.410 frankov pomnožili, kar bi bilo prav lepo, ako bi ob enem tudi stroški ne bili za 23.171.738 frankov večji postali. Da se bo tukaj ravnotežje napravilo, ne bodo nikakih novih davkov nakladali, temveč bodo pa rajši bolj strogo na to gledali, da se bo bolj natanko užitninski davek odrajava, kajti finančni minister je za trdno prepričan, da se leto za letom najmanj 25 milijonov fr. pri pobiranju užitnine od alkohola izneveri. Zaradi tega bo pomnožil pregledno osobje in misli na ta način 25 milijonov fr. državi pridobiti.

Izvirni dopisi.

S Primorskega, 9. marca. Ali je mogoče Slovanu upati, da ga bode Nemec ljubil? ali je mogoče upati, da ga bode ljubil Italijan in Madjar? Na ti dve prašanji bi jaz odgovoril na kratko, rekoč: Skoro, skoro ni mogoče Slovanu upati, da bi ga Nemec ljubil; skoro, skoro ni mogoče Slovanu

iz nebes; oni Očetovi glas: „Ta je moj ljubeznjivi Sin!“ pristopa dan za dnevom, vsikdar v takih skušnjavah kot rešilni angelj pred njeno srce. „Ta je moj ljubeznjivi Sin!“ — zdihuje in: „koliko ljubeznjiv?“ — zdihuje in zdihuje. Ta rešilni angelj postavi v takem premišljevanji Valerijo v duhu tje v Jeruzalem, tje na Pilatovi dvor, tje, kjer nakladajo rimski vojaki Odršeniku težki križ na njegove svete rame! In ta rešilni angelj jej ljubeznjivo kliče v srečo, v duhu: „Glej! Glej! koliko ljubeznjiv. Toliko! — da ga je njegovi Oče obložil s težkim križem!“

Po poti dalje proti domu stopaje premišljuje Valerija Odršenikovi križ in svoje križe in vsa vesela je zopet, da je tudi ona v mnogih križih, ker v njih ravno spoznava Očetovo ljubezen, Stvarnikovo ljubezen do nje; kajti v tem, da jej je nebeški Oče odvzel sladnosti, kakoršne je prej in bi jih tudi zdaj še lahko živila na cesarskem dvoru in njih vse zamenil je z različnimi grenkostmi in mnogovrstnimi križi tukaj v pregnanstvu, spoznava ravno, da nje nebeški Oče ni pozabil, da je ni zapustil, da je ni zavrzel; ampak v zgledu, v zgledu po svojem Odršeniku vidi in spoznava, da ravno zdaj jo ljubi nebeški Oče. Saj vendar ni nikakor

upati, da bi ga ljubil Madjar in Italijan, da! ni mogoče, toliko časa, dokler ni narodnostno prašanje v Evropi rešeno. Rečem: narodnostno prašanje, kajti to prašanje je sedaj ognjišče, na katerem plamti ogenj proti ognju, ter hoče drug drugega požreti; ali to ni mogoče in to tudi ne bode več mogoče, kajti ogenj ne more ognja požreti, plamen ne more plamena pokončati. Italijan! povem ti toraj: zastonj se mučiš, napenjajoč se slovanski plamen požreti; Nemec in Madjar! kličem tudi vama, zastonj se trudi, slovanski jezik, slovanski narod prekrviti. Od Triglava do Kamčatke, od Črnogore do Novezemlje, kliče krasna majka Slava! Slavjani! ne udajte se, ne udajmo se, in odmev ji odgovarja! Ne udajte se in tudi se ne udamo več. To je gotovo. Slovan ni več voda, temveč Slovan je živa kri, rudeča kri, kakor nemška, italijanska in madjarska. In vendar, kako se trudijo Italijani po Dalmaciji in po Furlaniji, kako Nemci in Madjari, da bi Slovane prekrvili. In ako jim spodletuje, potem se pa jezijo, sovražeč Slovane brez konca in kraja. Radi bi jih utopili v žlici vode. Kakor sovraži Nemec Slovana, to je groza, in jaz mu ne verujem, ako se sto in stokrat pridružuje, da hoče biti Slovanu pravičen. Izjeme so sicer, toda zgodovina od sto in sto let jim daje slabo spričevalo. Hočejo sicer ti izjemniki pravični biti, a kdo vé, je li vse to odkritosrčno ali ne.

Kakor pa je sovraštvo Nemcev do Slovanov vkrvljeno, tako vkrvljeno je tudi sovraštvo Italijanov in Madjarov. No, o Madjarih se še ne govori ne, kajti ta narod je že nekako drugosveten; ali nekoliko o Italijanih.

Kako Italijan sovraži Slovana, to nam kaže zopet splošna zgodovina; popisati, se vé, tega ni mogoče; ako se hoče vedeti, treba je med Italijani živeti. Rekel sem, to nam priča zopet zgodovina. Da! še celó duhoven italijanski je čudno gledal duhovna slovanskega, da! kaj rečem? ga je čudno gledal, saj ga še zdaj po strani gleda, in ako ga gleda prijazno, ga gleda le za to, ker skuša in upa ga s časom uloviti.

Izjeme so sicer tudi tukaj, ali le malo jih je, in ako so tudi tukaj izjemniki, so le zato, ker jih je silila zgodovina Slovanov, in ker jih sili k temu zgodovina sedanjih Slovanov, so le zato, ker vedó, da Slovan gre na dan, ker so prepričani, da brez Slovanstva se ne dá več računati ne v luteranskem Berlinu, ne v turškem Carigradu, ne v božjoropnem Kvirinalu. Toda, Bog varuj! ako bi popustili Slovani sedanje srčno postopanje, gotovo bi jih začeli hitro, hitro od vseh strani stiskati.

Zato Slovani, pozor! Pozor toliko več, kolikor več imamo izdajalcev med lastnimi brati? Kriv je egoizem, kriva je posvetna čast, kriv je tudi denar. Torej zopet vskliknem: Pozor Slovani!

Do tukaj bode trajalo sovraštvo Nemcev, Madjarov in Italijanov do Slovanov, t. j. dokler si ne priborijo Slovani narodne samostalnosti; hočem reči: dokler ne bode rešeno narodno prašanje, ktero pa se ne bode brez boja naj ga tudi ne iščemo, naj se ga tudi ogiblujemo, rešilo: „Naprej zastava Slave!“

Domače novice.

(Nasvčt za naslednika ranjk. prevz. škofa) je, kakor slišimo, že na Dunaj odposlan. Tedaj je mogoče, da bil bi škof za Ljubljansko škofijo že pri prihodnjem konzistoriju v Rimu potrjen. Bog daj!

(Drugi dan nabora vojaških novincev) ni bil že več tako miren, kakor prvi, če tudi še ni bilo posebnega razgrajanja slišati. Nabrali so jih 52 in na vrsti je bil tudi danes še prvi razred. Morali so pravi fantje biti, kajti ob pol dveh so jih že zadosti imeli.

(Prvi pomladanski dan) sv. Gregor se je dobro skazal. Lepo gorko, južno vreme, dopoldne in popoldne solnce in živo škinkovčevo petje po vrtilih in drevoredih. Letos toraj naš kmetič nima ravno tako napak, če trdi, da je sv. Gregor prvi pomladanski dan.

(Danes) je bila prva večja vojaška vaja. Ob dveh je vojaška godba vračevala se od vaj, prav veselo igrala. Vojaki so plašče skupaj zvite nosili preko ram; toraj tudi tu spomlad.

(Ogenj) je bil danes ob treh popoldne na starem trgu h. št. 12. Bajó so požigali saje in potem se je nekaj unelo v drugem nadstropji, ker vlekel je precej močan jug. Požarna straža je bila precej pripravljena, a ob 4 je bilo že vse pri kraju.

(V „Zvezdi“) so začeli ledino prekopavati. Najberž mislijo po gredicah evetice nasaditi, kakor imajo to tudi po drugih mestih. Zarad trave menda bi ne bilo treba prekopavati, ker to smo imeli tudi do zdaj.

Razne reči.

— Kako so pregnali juda? V neki občini v Slovaki se je hotel naseliti žid, da bi občane begal z žganjem. Ker mu ni hotela občina dati dovoljenja, da se sme naseliti, obrnil se je na višje mesto, kjer je vedel, da imajo Abrahamov rod iz raznih vzrokov v čislju. On se torej naseli in odpre prodajalnico. Vsako jutro razun sobote jo odpre in vsak večer zapre. Preteklo je že nekoliko mesecev, novi prodajalec pa še za 1 krajcer žvepljenk ni prodal. To ga jako razjezi da vse pobere in odide na veliko veselje vse vasi.

— Ona dva Rajhradska benediktina (Rajhrad na Moravskem), ktera so sv. oče Leo XIII. poklicali v Rim, da bosta delovala v vatikanski knjižnici, imenujeta se P. Sarkander Navrátil in P. Karel Štastný. Hoteli so imeti v Rimu tudi slavnega slovanskega zgodovinarja P. Dudika, kteremu pa visoka starost ne priporoča dolge poti. Benediktina, ki se podasta v kratkem na svoje novo mesto, pečata se že dalj časa z zgodovino, posebno slovansko. Tako bodo delovali trije Avstrijanci v vatikanski knjižnici: P. Denifle, dominikan iz Gradea, P. Navrátil in P. Štastný pa iz Rajhrada pri Brnu.

— Radi mamona. V Monako blizo Nizze (v južni Franciji) shajajo se leto za letom razni ljudje, ki imajo namen v kratkem obogateti. Zato igrajo za velike denarje naenkrat. Na ta način se primeri, da kak igralec, ki mu je sreča mila, en večer okoli 100.000 frankov ali pa še več priigra, za to pa mnogo drugih vse premoženje in blagostanje v nekoliko urah uniči, — uniči za zmeraj. Kaj je nasledek takega igranja, misli si lahko vsak: „obup“. Nedavno je prišlo pet bogatinov, ki so prišli v Monako srečo skušati, v nekoliko urah na beraško palico in drugo jutro so našli že vse mrtve. Sami so si končali življenje; — velika zguba je bila vzrok samoumora. Neki kupec iz Bordeauxa in neki poljski grof sta se usmrtila v gostilnici, laški grajščak pa na vrtu. Onega tujca pa, ki je od teh priigral en večer 70.000 frankov, napadli so lopovi, ga oropali in umorili. Tak sad rodi igra! Koliko družin vniči nespamet in zapravljivost enega samega!

Telegrami.

Dunaj, 11. marca. Denarni minister govoril je dve uri v budgetni debati in opozicijske ugovore Plenerjeve pobijal. Kolikor mu je znano iz državnega opravišstva lahko izvestno zatrdi, da ima po državnih blagajnicah kakih 7²/₁₀ milijonov na razpolaganje. S temi misli nekaj deficita pokriti. Potem takem pravega deficita za letos ne bo več, kakor k večem kake 3 milijone. Minister se opravičuje proti sumničenju, da bi bil on strogo iztirjevanje davkov in drugih pritisklin zaukazal; ravno nasprotno, še prizanašanje in čakanje je naročal posamičnim finančnim gosposkam. Dalje pravi Dunajevski, da v bodočem letu ne bo nikakega upravnega deficita, če ne bo kakošne posebne nesreče in leta 1886 ne bo treba ne krajcarja na posodo jemati na račun državnega dolga. „Ako hočemo kedaj v resnici do ravnotežja priti v državnem gospodarstvu, ne smemo leto za letom toliko graditi, staviti in uravnavati, kakor se je to do sedaj godilo. Vsaj na enkrat se ne da vse narediti.“

Dunaj, 11. marca. Danes popoldne ob 2 uri je bil pogreb kneginje Ivane Auerspergove. Od cesarske hiše sta bila navzoča nadvojvodi Karol Salvator in Rainer s soprogo; dalje princ saksonsko-weimarski, zastopniki Nemške, Bavarske, Švedske in Danske države. Od ministrov prišli so vojni minister grof Bylandt, skupni finančni minister Kallay in naučni minister Conrad. Drugi ministri imeli so opravke pri budgetni debati, jim toraj ni bilo mogoče priti. Iz države onstran Litave so bili tu minister Orezy, Baron Noposa, grofica Göss, grofa Bombelles in Pejacevičs. Prišlo je tudi mnogo družih dvornih in državnih dostojanstvenikov in plemenitašev. Krsta prepeljala se je po blagoslovljenji, ktero je dvorni župnik Mayer z veliko asistenco opravil, na cesar Franc-Josipov kolodvor, od koder jo bodo v Benesov peljali.

Pariz, 11. marca. Nekteri bonapartistični časnikarji obiskali so prince Napoleona, kateri jim je rekel: „Narod edin je naš zapovednik in on sam ima pravico voliti si; jaz sicer nimam zlata, kakor ga imajo orleanski principi, jaz sem ubog, toda brezpogojno nad vse narodno suvereniteto spoštujem in braniti jo hočem.“

Kahira, 11. marca. Vest, da si Gordon ne upa posadek ob modrem in belem Nilu brez večje in zdatneje vojaške pomoči obdržati, je izmišljena.

Umrli so:

11. marca. Marija Pavlič, šivilja, 23 let, Reber št. 9, pljučna tuberkuloza.

V bolnišnici:

9. marca. Marija Goršič, delavčeva žena, 55 let, Febris hectica.

10. marca. Marija Skarza, gostija, 56 let, pljučnica.

Tujci.

10. marca.

Pri **Maliči**: Fr. Amberger, kupč. potovalec, z Dunaja. — Oskar Schuler, zemljemirec, z Dunaja. — Pirker, ravnatelj, iz Kostrevnice. — Moric Felicetti, pl. Liebenfels, c. k. okr. komisar, s soprogo, iz Celja.

Pri **Stonu**: Janez Koch, kupec, iz Celovca. — Jurij Ratz, župan, iz Košentavra. — Oskar Littauer.

Pri **Virantu**: Jos. dr. Fraidl, c. k. avskultant, s Krškega. Franc Kresse, iz Ribnice. — Rupert Vetter, kupč. potovalec, z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Gustav Schönwetter in Karl pl. Kusovitz, zasebnika, z Dunaja. — Emanuel dr. Wurm, s sinom, iz Brna. — Franc Rutter, kupč. potovalec, iz Linca. — Stef. Mattičevich in Jurij Srinčič, kupea, iz Dubrovnika.

Eksekutivne dražbe.

18. marca. 1. e. džb. pos. Jože Nose iz Tisovec, 490 gl. Ribnica. — 1. e. džb. pos. Olfatio Oswald iz Lipoglava, 1028 gl. Rače.

20. marca. 1. e. džb. pos. Janez Valjavec iz Srednje Bele št. 15, 754 gl. Kranj.

Dunajska borza.

11. marca.

Papirna renta po 100 gl.	79 gl. 80	kr
Sreberna	80	85
4% avstr. zlata renta, davka prosta	101	80
Papirna renta, davka prosta	95	20
Ogerska zlata renta 6%	121	95
" " 4%	91	30
" " papirna renta 5%	88	25
Kreditne akcije	160 gl. 321	—
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 116	7b
" avstr.-ogerske banke	844	—
Länderbanke	111	75
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124	—
4% " " " 1860	500	136
Državne srečke iz l. 1864	100	170
" " " 1864	50	170
Kreditne srečke	100	173
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	20
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	106	65
" Ferdinandove sev.	105	25
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	121	55
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	70
Francoski napoleond.	9	62
Nemške marke	59	25

LE COIN DU FEU,

Journal Illustré des Familles,

imenuje se samostojen list s podobami lepoznanse vsebine, ki je edin, kateri v tej stroki na Dunaji v francoskem jeziku izhaja, ter se posebno vsem tistim priporoča, ki se francoščine učijo ali pa jo učé.

„LE COIN DU FEU“ prinaša vsake vrste naloge v francoskem jeziku s posebnim ozirom na slovnico, izpiske iz klasičkov, romane, novele, pregovore, pravila za življenje in o pravosti itd. jako fino zbrane in v elegantnem zlogu.

Političnih in verskih vprašanj ne prinaša nikdar.

„LE COIN DU FEU“ naraste vsako leto v krasno knjigo z 800 stranmi in ima svojih 150 do 200 podob, ter velja na leto 8 gl., poluletno 4 gl., četrletno 2 gl. 50 kr. Naročnina se pošilja na opravišništvo časnika (4)

„LE COIN DU FEU“
Wien IV., Karolinengasse 4.

Kdor se naroči za celo leto, prejme zastonj krasno izdelane platnice, v ktere se posamezne številke do konca leta zbirajo.

Številke na ogled po zahtevanji zastonj in poštne proste.